

6. Матвійчук А. М. Визначення адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення регуляторної політики. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 18. С. 121–124.

7. Лакійчук Я. О. Адміністративно-правове забезпечення превентивної діяльності поліції : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2019. 219 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-78>

РЕФОРМА СИСТЕМИ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Кабаненко Андрій Олександрович

*здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Публічна служба перебуває у стані реформації, що пов'язується із відходом від концепції її поділу на державну службу, або службу в органах державної влади, та муніципальну службу, або службу в органах місцевого самоврядування, та запровадженням єдиної категорії - адміністративний орган, що відповідно до статті 2 Закону України «Про адміністративну процедуру» розуміється як «орган виконавчої влади, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадова особа, інший суб'єкт, який відповідно до закону уповноважений здійснювати функції публічної адміністрації». В основу розуміння категорії «адміністративний орган» покладається латинський термін «administratio» - «адміністрація», що означає виконувати, керувати, служити. Це поняття використовується в різних значення і розуміти як певну дію, а також як визначена окрема організація з особливостями. Нині в науці поширені різноманітні уявлення про сутність державного управління, про предмет адміністративного права та науку про адміністрування, що ускладнюється застосуванням поняття «публічне управління» як більш універсальної категорії. Поняття державного управління визначається як сукупність видів діяльності із проведення організаційно-виконавчих заходів та проєктів для реалізації суспільних інтересів різними суб'єктами, органами та установами на підставі акта та у формах, визначених законом» [1].

Традиційну модель державного управління створив Вудро Вілсон і Макс Вебер. У. Вільсон проголосив необхідність інструментального і

змістовного управління, відокремлюючи політику від адміністрації, він вважав, що «адміністрація лежить поза належною сфера політики. «Адміністративні проблеми – це не політичні проблеми» [2]. Він запропонував покласти на політиків відповідальність за прийняття рішень, а за їх виконання несуть відповідальність посадові особи публічної служби [3].

Дуже істотний вплив на формування традиційної моделі управління здійснив Макс Вебер, чия модель ідеальної бюрократії залишилася виклав у своїй праці «Теорія соціальної та економічної організації». М. Вебер визначив і виділив три типи влади: раціональну – яка базується на безособовій ієрархії посад, традиційну - пов'язану з прийнятими на тій чи іншій посаді із врахування традицій та звичаїв суспільства; харизматичну - де обрання на посаду залежить від особистості лідера. Він описав бюрократію як раціональну структуру, що базується на точному, надійному, загальному та ефективному правил. Модель державного управління за М. Вебером розуміється як ідеальна організація, в якій чиновники мають чітко визначену сферу діяльності відповідальності, компетенції та чітко визначених ролей і діяти виключно для суспільних інтересів. Бюрократію, за М. Вебером, також називали технструктурою, що є необхідною для управління фахівцями завдяки своїм характеристикам, таких як професіоналізм, точність дій, субординація [4, с. 33]. Умовивід, обґрунтований Х. Файолем у 1916 р. у праці під назвою «Промислове та загальне адміністрування», тобто правила прив'язки авторизацій до компетенції видавати накази з відповідальністю за них, справедливим та гуманним ставленням до співробітників, ініціатива та *esprit de corps* (дух товарищескості, створення стосунків з екіпажем) існують і сьогодні. Інші принципи функціонування служби втрачаються, «відмирають», стають застарілими або неефективними, не мають належного підґрунтя для застосування. Такими принципами, що мають такий перехідний характер, на думку вченого, мають визнаватися дисципліна, слухняність, а також ієрархічний ланцюжок команд, порядку, що є основою для визнання стабільності служби [5, с. 146-153].

Незалежно від економічної та політичної системи, в якій діє адміністративний орган, обрання принципів його діяльності залежить від здатності, забезпечити, по-перше, його політичну нейтральність діяльності, і по-друге, відбір кандидатів на відповідні посади за ознаками їх рівня професіоналізму, що є оцінкою як знань особи, так і рівня її морально-етичних якостей. Досягнення таких ідей пов'язується із функціонування двох типів систем подубови принципів публічної служби: кар'єрна система принципів (або французька система), де висуваються великі вимоги, пов'язані з вступом до професії, та її

виконання забезпечує гідне заробіток, життєву стабільність і соціальний престиж; так звана лут-система (або американська система), передбачає зміну всього офіційного штату одночасно залежно від здобуття політичної влади [6]. Тобто наявним є досвід побудови принципів публічної служби без врахування принципу політичної нейтральності, що, зокрема, стосується посад так званої політичної публічної служби. Однак можна припустити, що було б краще, якби як уряд, так і органи місцевого самоврядування були більш аполітичними, у широкому розумінні цього слова [7].

У ХХІ столітті все більше зростає роль публічної служби в справах задоволення колективних потреб суспільства. Є поширене переконання про неефективність державного сектору та критики наявних прорахунків особи, які здійснюють владу, а також суб'єкти, що представляють владу в різних сферах та рівня влади. Особливо це стосується офісів, ідентифікованих роками як «бюрократична» квінтесенція.

Однак дієвість публічної служби вимагає перегляду підходів до принципів організації публічної служби, побудови її діяльності із домінування ідеї соціальної ефективності та особистого контролю і відповідальності за власні дії посадової особи адміністративного органу. Публічна служба має функціонувати на засадах «служіння» народові, що визначається як певний нормативний пріоритет її діяльності. Підвищення ефективності адміністрування, діяльності уряду, органу державної влади та місцевого самоврядування, тому це стає важливою проблемою [8]. Це рівною мірою стосується як тих, хто має владу, так і тих, хто її представляє.

Таким чином, система принципів публічної служби перебуває у стадії процесів формування. Відсутність єдиного законодавчого, який б визначив зміст та структуру публічної служби створює перепони для пошуку однозначних відповідей на питання про принципи регулювання відповідної сфери правовідносин.

Література:

1. Izdebski H., Kulesza M., *Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne*, Liber, Warszawa 2004.

2. Wilson W., *The study of Administration*, "Political Sciences Quarterly", No 56., 1941, s. 494

3. Hughes O. E., *Public Management and Administration. An introduction*, Palgrave Macmillan, London 1994

4. Herbut R., *Administracja publiczna – modele, funkcje, struktura*, [w:] A. Ferens, I. Macek (red.), *Administracja i polityka. Wprowadzenie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1999.

5. Górniak J., Zasady budowania porządku organizacyjnego a funkcjonowanie administracji publicznej, [w:] Hausner J. (red.), Administracja publiczna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 146-153

6. Łukasiewicz J., Zarys nauki administracji, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2004.

7. Szandurski J., Toksyczne zarządzanie kadrami w urzędzie, Samorząd Terytorialny 7-8/2007, s. 36-46

8. Misiąg W. (red.), Wzorowy urząd, czyli jak usprawnić administrację samorządową, jak mierzyć jej zadania i wyniki, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2005

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-79>

**ПРАВО ЗАТРИМАНОЇ ОСОБИ БУТИ НЕГАЙНО
ПОІНФОРМОВАНОЮ ЗРОЗУМІЛОЮ ДЛЯ НЕЇ МОВОЮ
ПРО ПІДСТАВИ АРЕШТУ: СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

Драгунов Віталій Вікторович

*аспірант кафедри кримінального процесу,
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

У пункті 2 ст. 5 Конвенції про захист прав та основоположних свобод встановлено, що «кожен, кого заарештовано, має бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення, висунуте проти нього». Цей аспект має вкрай важливе значення, адже лише володіючи достатньою інформацією щодо свого арешту особа може в повній мірі реалізувати свої права.

Починаючи зі справи «Фокс, Гемпбелл і Гартлі проти Сполученого Королівства» ЄСПЛ зазначав, що зобов'язання, встановлене у п.2 ст. 5 Конвенції містить елементарну гарантію того, що «будь-яка заарештована особа повинна знати, чому її позбавляють волі. Відповідно до цього положення будь-якій заарештованій особі повинні бути повідомлені простою, нетехнічною мовою, яку вона може зрозуміти, основні правові та фактичні підстави для її арешту, щоб мати можливість, якщо вона вважає за потрібне, звернутися до суду щоб оскаржити його законність» [1].